

Europa-Universität Viadrina, PF 1786, 15207 Frankfurt (Oder)

Prof. Dr. Paul Zalewski

Professur für Denkmalkunde
Masterstudiengang
Schutz Europäischer Kulturgüter

zalewski@euv-frankfurt-o.de
www.denkmalpflege-viadrina.de

Konferencja:

Polsko-niemieckie dziedzictwo kulturowe a społeczeństwo obywatelskie w dzisiejszej Polsce – doświadczenia, trendy, szanse

Konferenz:

Deutsch-polnisches Kulturerbe und die Zivilgesellschaft im heutigen Polen – Erfahrungen, Trends, Chancen

Termin: 10 - 12 marca 2011 / miejsce: Słubice (PL) Collegium Polonicum, Mała Aula,
języki konferencji: polski i niemiecki (z tłumaczeniem symultanicznym)

Wraz z dynamicznym i budzącym zadowolenie wzrostem gospodarczym rośnie w Polsce tzw. „presja na modernizację”. Jej nieprzemyślane i nie zawsze pozytywne następstwa zostały wystarczająco dobrze rozpoznane w krajach „starej Europy”. Polityka planistyczna, determinowana wiarą w przyszłość oraz nastawione na zysk spekulacje gruntami i nieruchomościami, doprowadziły w wielu miejscach do znacznych szkód w zasobach ważnych, historycznych świadectw kultury materialnej. Wobec strat substancji zabytkowej, zaistniałych w Republice Federalnej Niemiec do roku 1975, Prezydent Walter Scheel użył określenia „ponowna zagłada”.

Refleksja nad liberalną gospodarką w Polsce, w okresie aktualnego „cudu gospodarczego” skłania do stwierdzenia, że także i tu uwarunkowania sprawowanej przez państwo ochrony zabytków nie są najprostsze, zarówno pod względem prawnym, organizacyjnym, jak i finansowym. Służby państwowe konfrontowane są z wyzwaniami prawie niemożliwymi do pokonania, szczególnie na zasobnych w zabytki terenach Polski zachodniej, zamieszkałych niegdyś w znacznym stopniu przez ludność niemiecką. O ile wcześniej na wszystkich obszarach kraju zabytki architektoniczne narażone były na niebezpieczeństwa typowe dla gospodarki socjalistycznej (niewłaściwe użytkowanie, zaniedbanie), o tyle w Polsce zachodniej nakładał się na to problem tożsamości kulturowej, co dodatkowo znacznie pogorszyło stan wielu obiektów. W rezultacie pozostała wielka liczba nierozwiązanych problemów, dotyczących prawa własności i obowiązku utrzymania obiektów zabytkowych w należyтым stanie, zaś zakres tych problemów przekracza obecnie możliwości państwowej kiesy.

Czy istnieje nadzieja dla tych obiektów? Niezależnie od przejściowych turbulencji politycznych na linii Warszawa-Berlin w wielu miejscach Polski zachodniej mamy wszak do czynienia z „local turn”, odkrywaniem przez polskich mieszkańców (niemieckiej) historii lokalnej. Wprawdzie dostępność językowa niemieckiej spuścizny kulturowej była i pozostaje problemem, jednakże ważną rolę pośredników kulturowych z powodzeniem pełnią zabytki architektoniczne, wizualnie łatwo dostępne. To one, jako znaki (o nierzadko wysokich walorach artystycznych) pozostawione w przestrzeni publicznej są przez wielu Polaków doceniane i rozumiane.

Czy takie przyswajanie zjawisk kultury i opieka nad zabytkami regionalnej przeszłości mogą być przyczynkiem do porozumienia pomiędzy narodami, odpornym na kryzysy i uczącym tolerancji? Czy te, kiełkujące na raz zjawiska, wraz z nowymi formami organizacji działań obywatelskich mogą stanowić realne wsparcie dla służb konserwatorskich? Konferencja będzie poświęcona, prawdopodobnie po raz pierwszy, inicjatywom obywatelskim, zaangażowanym w ochronę dóbr kultury, podejmując następujące tematy:

- Organizacje pozarządowe w obszarze ochrony zabytków w dzisiejszej Polsce – **diagnoza stanu istniejącego**, z próbą ujęcia ilościowego i topograficznego.
- Strukturalna i organizacyjna analiza różnych modeli działania **NGO's**
- Perspektywa socjologiczna
- **Działania praktyczne** na poziomie polityki samorządowej oraz pozycja „obcej” spuścizny kulturowej w procesie modernizacji
- Doświadczenia z realizacji projektów, prowadzonych we **współpracy** polsko-niemieckiej
- „Heritage at risk”
- **Wsparcie finansowe** ze strony różnych **fundacji** na rzecz inicjatyw obywatelskich

Dokładny program opublikujemy wkrótce na stronie internetowej: www.denkmalpflege-viadrina.de (w menu „Professur“)

**Serdecznie zapraszamy Państwa do udziału w konferencji,
odbywającej się na pograniczu polsko-niemieckim!**

*Projekt wspierany przez
Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej i Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki*

FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

DEUTSCH-POLNISCHE
WISSENSCHAFTSSTIFTUNG

POLSKO-NIEMIECKA
FUNDACJA NA RZECZ NAUKI